

SENZACIONALNO SPOROČILO IZ MOSKVE

PRVI ČLOVEK POLETETEL V VESOLJE IN SE SREČNO VRNIL

**Ta je 27-letni letalski častnik Jurij Aleksejevič Gagarin - Velika zma-
ga sovjetskega znanstva - Od ljudi je odvisno, kako jo bodo izkoristili**

V sredo, 12. aprila, se je po moskovskem radiu pričela vrsta senzacionalnih in dramskih oddaj, ki so jih z izredno pozornostjo poslušali ne samo milijoni in milijoni državljanov prostrane Sovjetske zveze, temveč so jim z enako napetostjo posredno ali neposredno sledili tudi ljudje po vseh ostalih državah na svetu. V prvi oddaji ob 8. uri zjutraj je moskovski radio sporočil, da je bila z uspehom izstreljena nova vesoljska ladja, imenovana Vostok (Vzhod), in da se v njej nahaja 27-letni sovjetski letalski častnik Jurij Aleksejevič Gagarin. Poleg imena prvega vesoljskega človeka je bilo objavljeno, da tehta vesoljska ladja, ki je pričela redno krožiti okrog Zemlje, 4 tisoč 725 kg.

Ob 10.25, to je čez 2 uri in 25 minut, je isti radio sporočil, da se je vesoljska ladja na povelje z Zemlje začela vračati proti našemu planetu in da bo pristala v nekem že vnaprej določenem kraju Sovjetske zveze. Med poletom je Gagarin bil ves čas v radijski zvezi z Zemljo in znanstveniki so njegovo pot spremljali s pomočjo teletričnih in televizijskih naprav. Ob 9.22, ko je letel čez Južno Ameriko, je Gagarin sporočil: »Polet se redno nadaljuje. Počutim se dobro.«

In ob določeni uri je prvi vsemirski letalec res srečno pristal na Zemlji.

NOVA ZGODOVINSKA DOBA

Tako se je zaključila ta za navadne zemljane fantastična pot mladega Rusa, čigar ime bo za vselej ostalo zapisano v zgodovini človeštva, saj pomeni 12. april 1961 začetek nove zgodovinske dobe.

Prvič se je namreč zgodilo, da je človek premagal doslej nezlomljivo silo zemeljske privlačnosti in da je svobodno poletel v vesolje. Najnovejši uspeh sovjetskih znanstvenikov je tembolj občudovanja vreden, ker so potekla šele tri leta in šest mesecev, odkar so 4. oktobra 1957 izstrelili v vsemirje svoj prvi Sputnik, ki je tehtal samo 75 kg in ni imel na krovu nobenega živega bitja. V tem razmeroma kratkem času pa je bil dosežen ogromen napredek. Ta je razviden zlasti iz dveh dejstev. Najprej je treba ugotoviti, da so Sovjeti svoje priprave že tako izpopolnili in ojačili, da danes lahko pošiljajo v vsemirje mnogo večje vesoljske ladje kot pred 3 leti, saj so od 75 kg, kolikor je tehtal prvi Sputnik, prišli do sedanjega Vostoka, ki tehta skoraj pet ton. Ugotoviti je

nadalje treba, da razpolagajo danes sovjetski znanstveniki s pripravami, ki ne samo izredno natančno določajo smer poleta, temveč, kar je najvažnejše, tudi omogočajo, da se vesoljske ladje vračajo na Zemljo, in sicer na že vnaprej določeno mesto.

VELIKANSKI NAPREDEK

V tem oziru so sovjetski znanstveniki že dosegli tolikšno natančnost in svoje priprave tako izpopolnili, da so lahko te dni poslali v vesolje prvega človeka, ne da bi se jim bilo treba bati za njegovo življenje. Sovjeti so na osnovi izkustev in proučevanj, ki so jih izvedli, ko so v vesolje poslali nekatere živali, že našli tudi odgovor na tole vprašanje: kako in s kakšnimi sredstvi naj se človek zaščiti in opremi, da bo lahko živel v medplanetarnem praznem prostoru?

Življenje v tem prostoru je že zato nemogoče, ker ni zraku in manjka torej kisik. Prvega vesoljskega pilota so morali zato postaviti v posebno celico, v kateri je lahko dihal, se pravi, da je imel na razpolago dovolj kisika. V celici so nadalje bile posebne priprave za izločanje ogljikovega dvokisa, ki ga je pilot izdihaval.

Znanstveniki so morali poleg tega odstraniti številne druge ovire ter človeški organizem zaščititi pred številnimi nevarnostmi, katerim je bil izpostavljen tako v začetku njegove poti v vesolje, kot med samim poletom in ob povratku na Zemljo. Zadnji poskus je zgovorno dokazal, da so bili njihovi računi točni ter njihovi naporji kronani s popolnim uspehom.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Načrt, ki ga Slovenci ne morejo odobriti

Pred nekaj meseci smo v listu poročali, da je »Ustanova za pomoč julijskim in dalmatinskim beguncem« (OAPGD) predložila pristojnim ministrstvom načrt, kako naj se uporabi vsota 5 milijard lir, ki jih je parlament leta 1958 s posebnim zakonom nakazal za dokončno rešitev begunskega vprašanja. Ta vsota bi po predvidevanjih rimske vlade in parlamenta zadostovala, da se vsem begunskim družinam, bivačim po raznih taboriščih v državi, poskrbi dostojno stanovanje.

Sklep je bil popolnoma upravičen in skrajno potreben, saj je vendar čas, da po 15 letih, odkar se je zaključila druga svetovna vojna, in po več kot 6 letih, odkar je bil podpisan londonski sporazum, istrski in drugi begunci ter prebežniki zapustijo na vojne razmere spominjajoča taborišča ter dobijo lastno streho.

Vzrok, ki nas je v preteklosti in nas še danes sili, da dajemo temu vprašanju še poseben poudarek, pa je v tem, da se po zaslugi dobro znanih italijanskih nacionalističnih krogov v Trstu in Gorici vprašanje beguncev namerava rešiti tako, kot ni in ne more biti v skladu s koristmi in pravicami slovenskega ljudstva, živečega v meji italijanske republike.

Že omenjena begunska ustanova je namreč sestavila načrt, po katerem bodo od nakazanih 5 milijard kar 3 in pol milijarde potrošili za zidavo stanovanj na Tržaškem

ozemlju, medtem ko bodo za gradnjo bivališč po vsem ostalem državnem ozemlju potrošili samo poldrugo milijardo.

Dne 30. marca 1961 pa je izšel medministrski odlok, ki je ta načrt potrdil, tako da so danes znane tudi njegove podrobnosti. Potrjeno je torej bilo, da bosta ustanovi OAPGD in UNRRA-CASAS zgradili na vsem Tržaškem ozemlju nadaljnjih dva tisoč stanovanj. Po 200 novih stanovanj bodo sezidali v že obstoječih begunskih naseljih v Sosljanu, Čarboli, Škednju, pri Lovcu in v Miljah, tako da bo v vsakem naselju po 400 bivališč.

Povsem novo naselje pa bodo zgradili ob obali, in sicer med Barkovljami ter Sv. Križem. Ko bodo vsa ta dela izvršena, bodo imeli begunci na razpolago skupno štiri tisoč stanovanj, kajti 1.600 jih je že sezidanih in 400 se gradi.

V teku je, kot vidimo, nova akcija, katere namen je, še bolj izmaličiti stoletni značaj tržaške okolice in s pomočjo nesrečnih beguncev poitalijančiti slovensko narodnostno ozemlje. Z gradnjo novih 200 stanovanj v Sosljanu bi se n. pr. še občutneje in v našo škodo spremenilo razmerje med narodnostma v devinsko-nabrežinski občini in bi bila morda njena usoda zapečatenata.

Kaj naj Slovenci spričo takšnega načrta ukrenejo? Naloga naših organizacij je, da na to vprašanje odgovorijo in o tem problemu čimprej zavzamejo jasno stališče.

RADIO TRST A

• NEDELJA, 16. aprila, ob: 9.00 Kmetijska oddaja; 9.30 Slovenski narodni motivi; 10.00 Prenos maše iz stolnice Sv. Justa; 11.30 Oddaja za najmlajše: »Kraljevič z brado in brez nje«, pravljica (Zora Tavčar), igrajo člani RO; 12.15 Vera in naš čas; 13.00 Kdo, kdaj, zakaj... Kronika tedna v Trstu; 14.45 Pojejo Fantje na vasi; 15.00 Tržaški mandolinistični ansambel; 17.00 Za smeh in dobro voljo (ponovitev); 19.00 Nedeljski vestnik; 21.00 Iz zakladnice slovenskih narodnih pesmi: »So še rožce v hartelu žalovale« (Marij Maver); 22.00 Nedelja v športu.

• PONEDELJEK, 17. aprila, ob: 18.00 Italijanščina po radiu; 19.00 Znanost in tehnika — Miran Pavlin: »Nekaj zgledov arhitekture bodočnosti«; 20.00 Športna tribuna; 20.30 Giuseppe Verdi: »Trubadur«, opera v 4 dej. Približno ob 21.00 »Opera, avtor in njegova doba«. Približno ob 21.45 »Nove knjige in izdaje«.

• TOREK, 18. aprila, ob: 18.00 Radijska univerza — Mario Kalin: »Industrija čistoče: Surovina milarske industrije«; 18.30 Bohuslav Martinu: Koncertantna simfonija; 19.00 Pisani balončki, radijski tednik za najmlajše; 21.00 Tvoronica sanj, obzornik filmskega sveta; 21.30 Koncert pianista Gabrijela Devetaka — Hindemith: Stirje plesi, opus 19, Sonata št. 2, Reger: Dve humoreski, opus 20, Preludij; 22.00 Sprehodi po antičnih gajih — Alojz Rebl: »Ovid — enfant gaté cesarskega Rima«.

• SREDA, 19. aprila, ob: 18.00 Slovenščina za Slovence; 18.30 O glasbi in glasbenikih v anekdotah: »Legende in resnice: Tartini, Paganini in Stradella« (Dušan Pertot); 19.00 Zdravstvena oddaja (dr. Milan Starec); 20.30 »Potepuh z Zapada«, igra v treh dej. (John Millington Synge - Lelja Rehar), igrajo člani RO.

• ČETRTEK, 20. aprila, ob: 18.00 Radijska univerza — Rafko Dolhar: Človek in okolje: »Problem prehrane«; 19.00 Širimo obzorja — Rado Bednarik: Slike iz goriške preteklosti; »Ljuljko sejejo v deželi«; 20.30 Simfonični koncert Ljubljanskega orkestra Slovenske filharmonije, ki ga vodi Samo Hubad — Mirk: Simfonična suita, Ramovš: Mustique funebre, Krek: simfonietta. Približno ob 21.00 Književnost: Giani Stuparich in njegovo delo »Il ritorico del padre« (Franc Jeza).

• PETEK, 21. aprila, ob: 18. Italijanščina po radiu; 19.00 Šola in vzgoja — Iv. Theuerschuh: »Posvetimo več pozornosti vzgoji naših vajencev«; 21.00 Gospodarstvo in delo; 21.15 Koncert operne glasbe; 22.00 Oblednica tedna — Ivan Rudolf: »10-letnica obstoja Evropske skupnosti za premož in jeklo«; 22.15 O slovenski klavirski glasbi: »Novi Akordi: Gojmir Krek, Risto Savin in Janko Ravnik« (Janko Grilec).

• SOBOTA, 22. aprila, ob: 13.30 Dobrodošle! Ploščo prvič v oddaji; 15.30 »Saj ni zares!«, komedija v treh dej. (Luigi Pirandello - Mirko Javornik), igrajo člani RO; 18.00 Radijska univerza — Stanko Janžič: Deset stoletij ruske duhovnosti: »Pod tatarskim jarmom« (Sergij Radoneški); 18.30 Koniovič: Crnogorsko oro i balada iz opere »Knez od Zetse«, Radič: Sinfonietta. Igra ork. Beograjske filharmonije, ki ga vodi Živojin Zdravković; 19.00 Pomenek s poslušalkami; 20.40 Zbor Emil Adamič; 21.00 Za smeh in dobro voljo, nato Karakteristični ansambli.

TEDENSKI KOLEDARČEK

16. aprila, nedelja: Benedikt, Bernarda
17. aprila, ponedeljek: Rudolf, Anicet
18. aprila, torek: Apolonij, Konrad
19. aprila, sredo: Ema, Leon
20. aprila, četrtek: Teodor, Neža
21. aprila, petek: Anzel, Simeon
22. aprila, sobota: Soter in Gaj

HAASKO SODIŠČE

Prejšnjo sredo so izvolili novega predsednika mednarodnega sodišča v Haagu. Izvoljen je bil poljski profesor prava Bogdan Wintarski. Imenovan je bil za poslovno dobo devetih let. Dosedanji predsednik je bil Norvežan Klaestad. Sodni zbor tega najvišjega mednarodnega dvora šteje petnajst članov. Med njimi sta tudi zastopnika Sovjetske zveze in Italije.

Letni dohodki sodnika tega mednarodnega sodišča znašajo kar 20.000 dolarjev. Po naši valuti torej en milijon na mesec.

Začetek procesa v Jeruzalemu

V ponedeljek se je začel v Jeruzalemu sodni proces proti SS-ovskemu krvniku Adolfu Eichmannu, ki ima na vesti smrt nič manj kot 6 milijonov Židov. Eichmann je prevzel od Hitlerja nalogo, da iztrebi vse Jude s površja zemlje. S številnimi pomagači, ki se sedaj zavijajo v kože nedolžnih ovc, je svojo nečloveško nalogo še bolj dosledno in okrutno izvedel, kot mu je bilo naloženo. Izumil je plinske celice in druge morilske postopke, da je uničevanje nedolžnih ljudi, med temi tudi nad 6000 Slovencev, šlo hitreje od rok. On in njegovi pajdaši se za vnebovpijoče zločine izgovarjajo z znano nemško disciplinsko formulo: »Ukazano nam je bilo.« Potemtakem ni milijonskih umorov in požigov nobeden Nemec kriv, ampak za vse odgovarja le njihov mrtvi morec Hitler. Lepa izmikavščina, katere se danes marsikateri hitlerjanec in fašist poslužuje, da pokrije svoje zločine! Obstajajo pa priče, ki izpovedujejo, da je obtoženi Eichmann zadnje

dni pred polomom v svojem uradu v Berlinu izrekel te besede: »Dejstvo, da imam na vesti smrt petih milijonov Judov, me navdaja s posebnim zadoščenjem.« To ni so več besede slepega orodja v rokah višjega krvnika.

Z Eichmannom pa sede moralno na zatožni klopi tudi vsi tisti tisoči nemških nacistov in italijanskih fašistov, ki so iz gole mržnje do drugih narodov in iz fanatične strasti do svojega plemena gazili do goltanca v človeški krvi. Jeruzalemski proces ni zatorej naperjen proti brezdušni postavi tistega Eichmanna, ki ga niti ni vredno na smrt obsoditi, ampak proti brezvestnosti vseh mogotcev, ki jim je še vedno nasilje proti bližnjemu ideal bistroumne politike.

Našel bo prestol

Dunajski katoliški dopisni urad Katpress prinaša novico, da bo po Francovi smrti princ Oton Habsburški prišel na krmilo v Španiji.

Sedanji državni poglavar mu je baje že ponudil to mesto. Oton bi sicer ne postal španski kralj, ampak predsednik države z veliko oblastjo kot nekaj »predsednik - cesar«. Pri nasledstvenem vprašanju bi se s tem načinom ubili dve muhi na en mah.

Španski monarhisti namreč hočejo, da bi po smrti generala Franca prišel na prestol don Juan kot kralj. V Španiji še vedno velja zakon, da ima država ustavno monarhično obliko. Republikanci, ki so pa še vedno v večini, se upirajo ponosnemu prihodu španske dinastije na prestol. Oboji bi pa bili zadovoljni, če bi Oton Habsburški, ki je ožji sorodnik španske hiše, postal novi predsednik. Monarhisti bi v Otonu videli kralja, republikanci pa predsednika. Princ pa se še ni odločil, ker čaka prav te dni na avstrijsko državljanstvo in na več sto milijonov odškodnine za zasežena habsburška posestva v Avstriji. Zato niha med milijoni in majavo krono.

Človek v vesolju

(Nadaljevanje s 1. strani)

Jurij Aleksejevič Gagarin je v sredo odprl novo stran človeške zgodovine. Človeštvu je odprl pot k osvajanju drugih, doslej nedosegljivih svetov. Sovjetsko znanstvo pa danes povsem upravičeno slavi veliko zmago, ki je lahko v ponos in čast ne samo osebam, ki so pri tem sodelovale, temveč vsem narodom Sovjetske zveze.

Polet prvega človeka v vesolje pa po svoji veliki pomembnosti gotovo presega meje Sovjetske Rusije in sploh vse ozemeljske meje, ker predstavlja zmago človekovega razuma in duha, ki ju nobena meja ne more utesnjevati in omejevati.

Prav tako pa je res, da je že danes in bo tudi v bodočnosti le od človekove volje odvisno, če bodo te iznajdbe, izkustva in odkritja koristila resničnemu duhovnemu in gmotnemu napredku vsega človeštva. To se bo uresničilo, če bo človek svoje nove dosežke uporabljal in izkoriščal tako, kot je v skladu s tistimi etičnimi načeli in moralnimi nauki, ki so kljub čedalje hitreje izpopolnjujoči se tehniki in naglo napredujoči civilizaciji, neminljivi, nespremenljivi in večni.

Nova avstrijska vlada

V torek je na Dunaju uradno prevzela posle nova avstrijska vlada. Dosedanjega kanclerja Raaba, ki je za časa svojega 8-letnega vladanja dovedel avstrijsko republiko v družbo svobodnih in neodvisnih držav, je nadomestil Gorbach, tretji kancler po vojni.

Podtajnika v zunanjem ministrstvu profesorja Gschnitzerja je zamenjal Steiner. Gschnitzer bo pa še vedno sodeloval pri pogajanjih z Italijo za Južno Tirolsko. Z novo vlado se dosedanja politična smer avstrijske politike ne bo znatno spremenila.

Pomemben obisk

Ministrski predsednik Fanfani je bil v torek dopoldne sprejet pri papežu v svečani avdijenci. Razgovarjala sta se nad pol ure in si izmenjala darove. Po razgovoru je papež sprejel tudi ministrovo spremstvo in je imel pomenljiv nagovor. Poudaril je, da je Fanfani prišel na obisk prav v času, ko Italija obhaja stoletnico zedinjenja. Z Lateranskimi pogodbami so se dokončno izgladili tudi spori, ki so trajali med Cerkvijo in državo od zedinjenja dalje.

Po končani avdijenci je Fanfani obiskal še kardinala državnega tajnika, nakar je ta vrnil obisk v palači Chigi.

Gronchi v Južni Ameriki

Državni predsednik Gronchi se že več dni mudi na obisku v državah Južne Amerike. Iz Čileja in Peruja je v nedeljo prišel v Buenos Aires. Malokateri državni poglavar je bil sprejet tako prisrčno od argentinskega ljudstva kot Gronchi. Po srečanju s 70.000 Italijani v Luna Parku je italijanski predsednik krstil veliki trg, na katerem stoji Mazzinijev spomenik za »plaza Roma«. Na spomenik argentinskega osvoboditelja San Martina je pa položil velik venec.

Po številnih svečanostih so se začeli politični razgovori s predsednikom Frondizjem. Večji del razpravljanj je pa posvečen gospodarskim odnosom med obema državama. Zato tudi spremlja Gronchija na potovanju minister za zunanjo trgovino.

Predsednik De Gaulle o Alžiriji

V torek popoldne je francoski predsednik De Gaulle odgovarjal na mnoga vprašanja časnikarjev, zbranih na tiskovni konferenci. Predsednikove besede o Alžiriji je 600 časnikarjev napeto pričakovalo, zlasti še zato, ker ni general že več mesecev dal nobene uradne izjave o tem kočljivem vprašanju.

Že v uvodu je De Gaulle povedal, da morajo prenehati sovražnosti in da mora alžirsko ljudstvo samo odločiti o svoji usodi. Ti dve poti sta edini, ki bosta deželo pripeljali do boljše bodočnosti. Če bi se hotelo alžirsko ljudstvo ločiti od Francije, je dejal De Gaulle, ima prosto pot. Kar je pa Francija usvarila onkraj morja, je njej le v čast. Ko so časnikarji vprašali, kaj bo če bosta ZDA ali Sovjetska zveza postavili noge v Alžirijo, je De Gaulle odgovoril, da želi obema državam dobro zabavo v Alžiriji. Če bi pa Alžirci hoteli še ostati v skup-

nosti s Francijo, bo pa mlada država prejela vso finančno in kulturno pomoč.

De Gaullove besede so naletele pri francoskih skrajnejših na oster odpor. Alžirci pa se morajo zdaj odločiti, ker sta tudi med njihovimi voditelji dve struji.

—0—

PODALJŠAN POUK

Minister za prosveto Bosco je sklenil, naj se pouk na osnovnih šolah praviloma konča 30. junija. V posameznih pokrajinah pa bodo šolski skrbniki določili, kateri dan se bo pouk zaključil.

S tem se pa ne strinja bivši minister Del Bo. Vložil je interpelacijo na vlado, češ da podaljšanje šolskega pouka spreminja načrte mnogih družin za poletne počitnice v gore ali kopališča. Dvignili so se tudi hotelirji, češ da bodo ob enomesečni dobiček, če bo manj počitnic. Tem je pravilno odgovoril Fanfani z vprašanjem, ali so tudi revne družine, katerih je več kot premožnih, že naredile načrte za počitniške izlete v kopališča in letovišča?

NOVI PREDSEDNIK LEGE NAZIONALE

V nedeljo je bil v Trstu občni zbor Lege Nazionale, na katerem je bil po 6-letnem presledku izvoljen novi predsednik. Dosedanji je bil demokrščanski veljak in občinski svetnik odvetnik Hugo Harabaglia, ki je užival splošno zaupanje.

Harabaglia je prosil, naj ga več ne volijo, ker ni več zdrav, in dovolil vsem članom, da prisostvujejo pogrebu, ki se je vršil isti dan po tržaškem pesniku Giani Stuparichu. Stuparichev slučaj je za katoličana nekoliko težaven, ker je za časa prve svetovne vojne bil Stuparich avstrijski državljani. Nedeljskim svečanim žalnim obredom so pa prisostvovali zastopniki vseh oblastev, tako ministra narodne obrambe, tržaškega škofa Santina, poslanci Vidali, Gefter-Wondrich, Bologna, Sciolis, župan Franzil, predsednik pokrajine Delise in tako dalje.

Ko je bil pogreb pesnika Stuparicha pri kraju, je občni zbor izvolil v osebi inž. Giusta Murottija Harabaglievega naslednika.

Harabagliev naslednik

Preden je Harabaglia odklonil ponujano mu mesto, se je pritožil nad zadržanjem rimske vlade. »Zdi se skoro paradoksalno, da po toliko desetletjih narodne osvoboditve, za katero so se vztrajno borili naši očetje in se žrtvovali stotisoči vojakov Italije, še vidimo napadene v naših najbolj svetih čustvih pod grožnjo neobglenosti čistih italjskih izročil teh krajev. Obramba pred to grožnjo bo eno prvih in najtežjih nalog, čakajoče tiste, ki bodo prevzeli vodstvo organizacije. Nobena nova koncesija se ne more narediti zahtevam vlade in vseslovanjskim aktivistom, v kolikor narodna manjšina uživa enake pravice, kot italijanska, in ne more zahtevati, da bi bila v primeri s to privilegirana. Ona uživa celo višje pravice kot Slovani v Jugoslaviji, če molčimo o pogojih tlačenja, katerim so podvrženi v tej državi naši italijanski bratje.«

Izdaja Konzorcij Novega lista

Odgovorni urednik Drago Legiša

Tiska tiskarna »Graphis« - Trst, ul. Sv. Frančiška 20
Telefon 29-477

DELAVSKE STAVKE

V tekstilnih tovarnah v Podgori vlada že več mesecev velika nezadovoljnost zaradi mezdnih pogojev. Delavstvo je stavkalo že 1. aprila. Med tem so se pogajanja z vodstvom podjetja nadaljevala. Do uspeha pa ni prišlo. Zato je v torek popoldne pri drugi izmeni nenadoma izbruhnil drugi val stavke. Skoro tisoč delavk je pred ravnateljskim poslopjem glasno dalo duška svoji upravičeni nevolji. Zastopniki delavstva so šli k ravnatelju Monolu, ki pa se ni hotel pogajati, dokler se stavka ne neha. Obenem so obvestili tudi prefekta, ki je obljubil svojo pomoč. Do večera se pa položaj ni spremenil. Vedno večje število stavkajočih se je zbralo pred tovarno. Prihitela je policija, ki je začela razganjati in udrihati po delavcih. Trije so bili ranjeni; izmed policistov pa pet in en komisar.

Do hujših spopadov je prišlo okrog desetih zvečer, ko je hotela v tovarno izmena delavcev. Postavili so na cesti barikado, da bi policiji preprečili vrtljak z jeepi. Zopet je bilo na obeh straneh več lahko ranjenih. Na posredovanje goriškega župana je policija končno dovolila, da so domačini izročili delavkam v tovarni nekaj hrane pri glavnem vhodu. Proti enajstim zvečer se je množica pred tovarno začela razhajati. Zastopniki delavskih sindikatov so proti polnoči zopet šli na razgovor k ravnatelju. Tudi ta ni zadovoljil delavstva. Zato so včeraj dopoldne stavkajoči demonstrirali pred prefekturo.

Omleven napad

Glavno glasilo italijanskih novofašistov *Il Secolo d'Italia* je v številkah z dne 4. in 5. aprila priobčilo na dveh velikih straneh ostuden in zmeden napad na tržaške slovenske šolnike. Članke so podpisali trije dopisniki (Bussani, Fabbri in Portolan), ki so tržaški javnosti znani še iz izgrediv proti naši manjšini.

Člankarji navajajo 71 imen slovenskih profesorjev in pri vsakem podajajo neke politične in druge karakteristike. Ne omenjajo pa vseh. Navedene mečejo vse v en koš in pravijo, da so vsi titovci, komunisti in protitalijani; nekaki »komandosi«, ki imajo nalogo kot Titove predstraže pronikniti v Trst.

Omenjeni trije pisci pojasnjujejo svojo zmedeno oblodo, češ da je titovec vsak, kdor žali dobro ime Italije. Zato spravljajo skupaj osebe celo iz nasprotnih političnih tabarov in označujejo za komuniste tudi take, ki še zdaleč niso. Nekateri obdolžujejo kar veleizdajstva. Navajajo ljudi, ki že zdavna ne poučujejo več ali pa navajajo podatke iz pet let nazaj. In tako gre naprej ta zmeden in ogabni napad kolono za kolono, poln žolča, natolcevanja in laži. Privošči si tudi Faddo, češ da je z ravnateljico Abramijevo, ravnateljem Turino in dr. Bašo sokriv, če so slovenske šole v komunističnih rokah.

Kot krizmo vsemu izbruhu, sličnemu onim iz časov gorjač in olja, uredništvo še dodaja obrobni članek, kateri končuje, da »bomo morali iz pasivne obrambe preiti v aktivno«. V Gorici so tiste strani nalepili celo na večna vrata misinskega sedeža na Travniku.

Tako daleč smo torej že prišli, da smejo določeni listi javno groziti in blatiti slovenske izobražence, ne da bi poklicana oblast preprečila podpihovanje narodne mržnje.

Aprilske šale

Že od davna je navada, da si več ali manj duhoviti burkeži izmišljajo za prvi april vsakovrstne šale. Večinoma so prazne. Pred 75 leti pa je ena teh šal rodila velik uspeh. Dne 1. aprila 1866 je švicarski dnevnik *Neue Zürcher Zeitung*, ki še danes slovi po svojem stvarnem poročanju, prinesel natančen in strokovnjaški opis o gradnji visokogorske železnice na 3200 metrov visoki Jungfrau. Vsi so se čudili, da se proga gradi, toda vse je tako strokovnjaško zvenelo, da so uredniki članek takoj objavili. Šele čez nekaj dni so se prijeli za glavo, ko so natančneje pogledali podpis: S. CH. Windler, kar se skupaj bere v nemščini kot Schwindler, to je »slepar«. Seveda ni bilo še o železnici ne duha ne sluha. Deset let kasneje so pa prav po tistem opisu resnično začeli graditi železnico, ki je še danes čudo tehnične spretnosti.

Pred sedmimi leti je dne 31. marca neki londonski dnevnik prinesel obvestilo, da bodo letela naslednji dan čez London ameriška reakcijska letala. Njih brzina bo povzročila take eksplozije, da se meščanom svetuje, naj prelepijo šipe s trakovi papirja in naj drže zaprte oknice. Vsi so ubogali, letal pa ni bilo od nikoder.

Svoje rojstno mesto Benetke je pred leti pošteno povlekel za nos neki burkasti grof. Ponoči je s slugo privlekel na Markov trg dva velika kovčka — konjskih fig. Raztrosila sta jih po tlaku in zginila. Naslednje jutro so si zgodnji meščani mencali oči in se spraševali, od kod neki in kako je prišlo na Markov trg toliko konj. Novica se je brž razširila po mestu in kmalu je množica Benečanov strmela v konjske fige, dokler jih ni neki gondoljer opomnil, da so le aprilske.

Nekega večera je rajni goriški humorist in pisatelj Damir Fajgelj stal pred zaklenjenimi vrati denarnega zavoda (Monta) in pritiskal uho h ključavnici. Kmalu se je zbrala okrog njega gruča radovednežev, ki so pomagali Fajglju prisluškovati. Ko je zadeva trajala že nekaj časa, ga nekdo vpraša: »Kaj pa poslušate?«

»Kako obresti tečejo«, se odreže hudo mušnež in jo ubere k »Lojzki« na Placuto. Bil je prvi april.

Tržaškega

ZBOR GEOGRAFOV V TRSTU

V Trstu se je v ponedeljek zaključilo vse-državno zborovanje italijanskih geografov. Udeležilo se ga je 750 znanstvenikov in profesorjev. Kot gostje so bili udeleženi tudi profesorji iz Avstrije, Jugoslavije in Slovenec Jože Velikonja iz Združenih držav, ki je pred leti poučeval na slovenskih srednjih šolah v Trstu.

Dekan italijanskih zemljepiscev prof. Almagià je povzel na zaključni seji vsebino znanstvenih razprav. Posebno važne so bile ugotovitve padovanskega geografa Morandinija o eroziji tal v Italiji, o poznavanju italijanskih morij (poročevalec prof. Riccardi) in o učnih metodah zemljepisa na srednjih in visokih šolah (Colamonico in Sestini). Slednji je tudi podal poročilo o novih znanstvenih dosežkih na geografskem področju v Italiji.

Med kongresom so bile odprte tudi geografske razstave v prostorih Kulturno-umetnostnega krožka in na pomorski postaji. Udeleženci so med predavanja vključili tudi znanstveni obisk postojnskih in škocijanskih jam.

Zgonik:

DELA V BIVSEM ŠOLSKEM POSLOPU

Zgoniški občinski svet je že pred časom sklenil tako preurediti staro šolsko poslopje, da bosta v njem dve stanovanji, ki ju bodo oddali dvema učiteljema. Pred kratkim je bil odobren načrt in tudi nakazan denar, tako da je neko tržaško podjetje že pričelo izvrševati dela, ki se bodo verjetno zaključila v kratkem.

V zvezi s splošnim popisovanjem kmetijstva, ki se bo pričelo 15. aprila in se zaključilo 5. maja, je županstvo imenovalo dva popisovalca, in sicer uradnika Adolfa Furlana in občinskega slugo Franca Miliča. Vsa dela pa bo vodil namestnik občinskega tajnika Miroslav Štrekelj.

Repentabor:

OBNOVITVENA DELA NA CESTAH

Na županstvu smo zvedeli, da v kratkem pojdejo na dražbo obnovitvena dela na raznih občinskih cestah, predvsem v Repnu in na Colu. V ta namen so, kot znano, bili občini nakazani v gospodarskem načrtu 4 milijoni lir.

Ker se prihodnjo soboto prične splošni popis kmetijstva, je občina imenovala dva popisovalca. Ta sta študent Gvido Komar s Fernetičev in repentaborski občinski sluga Stanko Križman. Oba sta v sredo položila izpit pred posebno komisijo, ki so jo sestavljali predstavniki Kmetijskega nadzorništva in Trgovinske zbornice.

Briščiki:

ZANIMANJE ZA KRAŠKO JAMO

V bližini naše vasi se nahaja podzemna kraška jama, ki predstavlja čedalje večjo privlačnost zlasti za turiste. Zato je prav, če se občina in druge ustanove brigajo, da se ob vhodu v jamo in v njeni notranjosti izvršujejo razna dela, ki omogočajo, da je dotok obiskovalcev čimvečji.

Te dni delavci Selada gradijo ob vhodu v jamo majhno dvorano, v kateri se bodo

med drugim prodajale vstopnice, razglednice, slike podzemne jame in podobno. Tudi to delo bo gotovo pripomoglo, da bo število obiskovalcev vedno večje.

Fernetiči:

NOV GOSTINSKI OBRAT

Pred kratkim so v naši vasi otvorili nov gostinski obrat, ki je last g. Albina Gomiželja. Poslopje je gotovo eno najlepših v naši okolici in morda tudi na vsem tukajšnjem ozemlju. Tudi ta zgradba, ki je bila sezidana po načrtu ing. Milana in Jožeta Sošiča z Opčin, predstavlja znaten napredek v razvoju tujskoprometne dejavnosti v naši občini.

Sesljan:

POLOŽILI SO PRVI KAMEN

V sredo so v Sesljanu položili prvi kamen tako imenovanega »Doma za tujca«. Gre za zgradbo, v kateri bodo sedež krajevne ustanove za tujski promet in drugi turistični uradi. Gradbeni dela, ki jih izvršujejo delavci Selada, bodo stala okrog 25 milijonov lir.

Nabrežina

ZACETEK RAZPRAVE O PRORAČUNU

Na torkovi seji devinsko-nabrežinskega občinskega sveta se je začela razprava o osnutku proračuna tekočega leta, ki ga je pripravil upravni odbor. Po tem osnutku je predvidenih nekaj več kot 80 milijonov lir dohodkov in okrog 108 milijonov izdatkov, tako da znaša primanjkljaj, ki naj ga krije država, okrog 28 milijonov lir. Če primerjamo letošnji proračun z lanskim, najdemo določene spremembe. Glavna novost zadeva dohodke. Odbor predvideva za to leto skoraj 22 milijonov več dohodkov kot lani, kar je za devinsko-nabrežinsko občino precejšen znesek, saj predstavlja nad 30 odstotkov vseh lanskih prejemkov.

V tej zvezi je treba zlasti ugotoviti znatno povečanje postavke, ki jo tvorijo davki in razne druge dajatve in ki je v primeri z letom 1960 narastla za skoraj 12 in pol milijona lir. Lani je namreč ta postavka znašala nekaj več kot 14 in pol milijona, letos pa znaša več kot 27 milijonov. To se pa ni zgodilo zaradi splošnega povišanja davkov, temveč zaradi novega večjega davkoplačevalca, ki je družba »Timavske papirnice«.

Kar se tiče izdatkov, moramo beležiti, da se v glavnem ne razlikujejo od lanskim. Izjemo tvorijo predvsem novi stroški za Dom onemoglih, ki prav zaradi pomanjkanja sredstev še ni pričel služiti svojemu namenu, čeprav je bil dograjen že pred dvema letoma.

K ostalim postavkam letošnjega proračuna se bomo povrnili prihodnjič.

Interpelacije

V začetku seje je podžupan Škerk, ki je zaradi odsotnosti župana predsedoval zborovanju, odgovarjal na številna vprašanja in interpelacije, ki so jih postavili svetovalci in prejšnjih sejah. Od novih vprašanj

in interpelacij pa omenimo zlasti sledeča. Dr. Škerk je opozoril na potrebo, da se prebelita zid in kapela na šempolajskem pokopališču. Zatem je vprašal, ali je res, da se bodo obnovili hlevi v Mavhinjah, Cerovljah in Vižovljah, ki so bili med vojno požgani in jih še niso sezidali. Na koncu je opozoril odbor, naj zaradi bolezni župana, ki je že več kot tri tedne odsoten, poskrbi, da bo uprava redno poslovala in da bo županov namestnik sprejemal stranke. Sedaj se namreč dogaja, da ljudje prevečkrat prihajajo na županstvo, ne da bi jih kdo mogel sprejeti. Tega vprašanja se je nato dotaknil tudi dr. Floridan. Podžupan Škerk je izjavil, da to stanje hudo zaskrbljuje tudi odbor in da ga bodo zato skušali rešiti.

Svetovalac Josip Terčon je vprašal, ali je občina že opozorila pokrajinsko upravo, naj poskrbi, da križišče pri Kosmi v Nabrežini ne bo povzročalo več toliko nesreč. Podžupan je odgovoril, da se zadeva že urejuje. Svetovalac D. Legiša pa je postavil nekaj vprašanj o gradbeni dejavnosti v Devinu in o pripravah za splošni popis kmetijstva.

Beneška

90-LETNICA MONS. PETRIČIČA

Beneški Slovenci se po pravici ponašamo, da živi in še vedno krepko deluje v naši sredi msgr. Janez Petričič. Njegova spovednica v levi ladji čedajske katedrale je priča neumornega delovanja našega monsignorja, ki je starosta beneškoslovenske duhovščine in sploh vseh duhovnikov videmske nadškofije.

Slavljenec se je rodil dne 31. marca 1871 v Gornjem Brnasu v občini Špeter Slovenov. Po srednješolskih naukih se je odločil za duhovniški poklic. Preden je bil posvečen, je moral še eno leto odslužiti vojaščino. Nato je na praznik sv. Jožefa leta 1899 dosegel posvečenje za služabnika oltarju in svojemu narodu.

Prvo kaplansko mesto je mladi mašnik opravljal v Fojdi. Takrat so župniki v mešanih farah še čutili dolžnost, imeti vsaj kaplana, veččega slovenskega jezika. Po prvi službi je bil premeščen na čisto slovensko kaplanijo Podklap. Po smrti župnika Skavnika je prevzel faro v Šlenartu.

Po prvi svetovni vojni leta 1918 je postal dekan v Špetru. Mnogi starejši ljudje se še spominjajo njegove častite postave, ki je po čedermacevsko vlivala ljubezen domačim ovčicam in vzbujala spoštovanje pri neprijateljih. Njegova domača beseda je vlivala pogum preganjanim. Zato pa si je tudi prefekt Testa prizadeval, da bo povišan in — odstranjen. Leta 1934 so dekanu Petričiču podelili čast razidencialnega kanonika v čedajskem kapitlju.

Zaslужni prelat je obhajal 90-letnico pri svojih slovenskih ovčicah dne 25. marca v Šlenartu. Med velikimi svečanostmi, ki so bile resnični odmev ljubezni in spoštovanja do sivega staroste, je bil posvečen tudi glavni oltar v cerkvi presv. Srca Jezusovega. Daroval ga je pokojni msgr. Božo Kjačič. Pri slovesnostih je bil navzoč tudi videmski nadškof, ki je javno čestital slavlencu. Dne 4. t. m. je pa počastil prelata celokupni čedajski kapitelj in vsa duhovščina iz dekanije.

Beneški Slovenci si štejemo v veliko čast,

POKRAJINSKI SVET

Na zadnjih dveh sejah je goriški pokrajinski svet sprejel več sklepov o javnih delih. Med temi je tudi zgradba telovadnice za trgovsko šolo v ulici Diaz, za podvoz v Krminu in za cesto Fara - Gradiška. Cestna dela na dobrdovski planoti in v Brdih je sprejelo podjetje Calcisono iz Zagraja za enajst milijonov in pol. Odbor je tudi odobril podelitev štipendij v znesku 900.000 lir za dijake kmetijskih šol. Te nagrade bodo razdelili v nedeljo, 16. aprila.

Na sobotni seji so pa sklenili urediti nekatere ceste v Furlaniji. Odobreno je tudi posojilo v znesku nadaljnjih sto milijonov za zgradbo tehnične industrijske šole v Gorici. Končno je svet pristal tudi na podelitev nagrad sedemnajstim pokrajinskim uslužbencem za 25-letno zvesto službovanje. V spomin na zadnjega predsednika pokrajinskega sveta dr. Culota se je ustanovil poseben sklad petih milijonov lir za podpore goriškim dijakom.

Ob koncu seje, ki je bila zadnja v tej mandatni dobi, so predstavniki vsake skupine izrekli poslovilne besede, ki so izzevle v splošnem spravnem duhu. Za zaključje

Slovenija

da je naš rojak dosegel tako visoko mesto in tudi tako častljivo starost. Obenem pa nam je žal, da je po njegovem odhodu iz Špetra zamrla vsaka slovenska molitev v njej in umira po vsej njegovi bivši dekaniji.

Slavljenju msgr. Petričiču izraža naše ljudstvo globoko zahvalo za sleherno seme božje in narodne besede, katero je sejal nad pol stoletja v vinogradu Gospodovem.

SKRILJEVO

Naša vas spada napol v Brda, napol že v Benečijo. Z rok smo enim in drugim. S ceste proti Merniku imamo še lep kos poti vkreber. Ko prideš na vrh, vidiš še vse po starem. Vojna ni nič porušila, da bi kaj obnovili. Le finančna straža ima ob šoli veliko poslopje; saj smo spet postali obmejna vas. Ljudi je v vasi vedno manj. Če bo šlo tako naprej, bo zadnji vaščan kar oddal ključ mežnarju — pa še tega ni pri nas.

Ker spada vas pod občino Dolenje, se nas bodo menda kmalu usmilili vsaj z vodo. Vodovodna uprava je že razpisala natečaj za napeljavo vodovoda po vsej dolenjski občini; deležni ga bodo tudi v Skriljevem in v Raztočnem. To delo bo vendarle predstavljalo določen napredek za naš kot.

MAZEROLE

Naš kraj je že zares tak, da se moramo Bogu in ljudem smiliti. Ne le, da nam gre slabo, še v jeziki nas imajo po drugih krajih kot neke hudobne ljudi. Ne bomo se ravno hvalili, da smo najboljši, a tudi najslabši ne.

Lahko bi bilo tudi v moralnem oziru marsikaj drugače, če bi imeli vsaj dušne pastirje, ki bi čutili z nami. Upali smo, da nam bo škofija poslala takšnega duhovnika, ki dobro pozna tudi naš jezik. Prišel pa je g. Bianco, doma iz vasi Pozzuolo del Friuli. Zaradi tega najbrž ne bomo slišali božje besede v domačem jeziku. Drugega kraja, kjer bi se duhovno in moralno dvigali, pa razen cerkve nimamo.

ček je predsednikov namestnik Polesi izročil vsakemu svetovalcu pozlačeno spominsko svetinjo za štiriletno sodelovanje.

NOVA VOLILNA OKROŽJA

V videmski pokrajini se bo število volilnih okrožij za letošnje pokrajinske volitve povečalo. Doslej jih je bilo 24; novi ministrski odlok jih je dodal še 12. Okrožja, ki se tičejo tudi slovensko beneških vasi, so: Čedad, Humin, Speter, Čenta in Ponteba. V Vidmu sta dve novi okrožji, v Pordenonu pa eno.

ODLIKOVANA UČITELJICA

Te dni bo prejelo priznanje in odlikovanje za 40-letno zvesto službovanje pri vzgoji in pouku osnovnošolske mladine 26 učiteljev in učiteljic na Goriškem.

Med odlikovanci se nahaja tudi slovenska učiteljica Ana Boltar. V eni prejšnjih števil Novega lista smo omenili zaslužnega učitelja Cibaja. Zato je prav, da se spomnimo tudi na delo učiteljice Boltarjeve.

Rojena v Solkanu je že z osemnajstim letom diplomirala in začela prvo službo v rojstni vasi leta 1919. Solkan je bil takrat v ruševinah, prebivalci so se vračali iz begunskih taborišč. Mlada učiteljica je morala skrbeti ne samo za pouk v številnih razredih, marveč tudi za gmotno pomoč otrokom. Sedem let je poučevala v Solkanu na ljudski in večerni obrtni šoli. Solkanci se je še danes s hvaležnostjo spominjajo.

Po letu 1927 je bila nastavljena štiri leta v Grgarju, nato pa je tudi njo, kot večino slovenskih učiteljev, zadela premestitev v notranjost države. Najprej je službovala v okolici Caserte, nato pa dolga leta blizu Brescie. Tudi na teh mestih si je slovenska učiteljica pridobila s svojo delavnostjo in požrtvovalnostjo priznanje predstojnikov in spoštovanje družin. Po letu 1945 je spet prišla v domače kraje in je bila dodeljena na slovenske šole, kjer še danes vzgledno in z vnemo deluje za blagor naše dece.

Čestitkam se pridružujejo vsi, ki poznajo njeno delovanje.

STEVERJAN

Zadnja seja občinskega sveta je bila v soboto, 8. aprila. Do izvolitve novega občinskega sveta in župana bo vodil posle dosedanj župan.

Asfaltiranje ceste: Občinski svet je sklenil, da se za sedaj asfaltira samo nekaj nad 100 m občinskih cest, in sicer na križišču na Bukovju. Dosedanji svet ni namreč hotel prepustiti prihodnjemu prevelikih finančnih bremen. Poleg tega želijo naši občinski očetje videti, kako se bo delo obneslo.

Kmečko-delavska zveza je imela 9. aprila občni zbor. Potrjen je bil dosedanji odbor. Žal pa je bil dan za občni zbor slabo izbran, ker je bilo več članov nujno odsotnih.

Mraz in slana nista v občini napravila prav posebne škode, a sadno drevje v nižjih legah je pa le precej trpelo. Češenj bo letos prav malo. Niso zarojene, a ne vemo zakaj. Najbrž je to odvisno od čebel, ki oplajajo cvetove s cvetnim prahom, katere-

Iz Goriške

ga prenašajo na svojih perutih in dlačicah. Letos je na cvetočem sadnem drevju opaziti prav malo čebel, medtem ko je bilo druga leta vse živo. Kam so šle čebele? Saj je v občini precej čebelnih panjev.

Sv. maša po vzhodnem obredu bo v naši cerkvi 23. aprila ob 16. uri. Že sedaj vabimo Goričane in okoličane. Ne bo jim žal.

Nepovabljen gost: Zadnje seje občinskega sveta se je udeležil tudi neki plavokrvnež, ne da bi vprašal župana za dovoljenje. Svoje plemstvo in oliko je potrdil in dokazal z izbranimi izrazi, s katerimi je zmerjal občinske može. Župan je predober in se je pokazal preveč olikanega: naduteža bi moral takoj vreči na cesto. Taki ljudje, ki imajo še danes gospodovsko miselnost srednjega veka, zaslužijo prezir vseh poštenih. Plavokrvnež pa naj naj-rej začne plačevati davke v števerjanski občini, potem bo mogoče kot občanar imel kaj besede.

NOVI STOLNI DEKAN

Sveta stolica je imenovala za novega dekana goriškega stolnega kapitlja msgr. Velcija. Instaliran je bil danes teden. To mesto je bilo po smrti kanonika Tarlaa prazno. Msgr. Velci je kanonik že od leta 1935; v stolnico pa je prišel kot vikar že pred 40 leti. Novi dekan, ki je študiral na univerzi v Inomostu, slovi kot dober pridigar. Skrbel je tudi za slovenske vernike in jim je tudi ob zadnjih velikonočnih obredih pridigal v njih materinem jeziku. Novemu dekanku čestitamo za podeljeno čast z željo, da bi še v bodoče deloval v prid tudi našim ljudem.

STANDREŽ

V soboto popoldne so pokopali 41-letnega delavca Milana Brajnika iz Standreža. Pokojnik je bil uslužben pri elektrarnah Selveg. Prejšnji torek je Brajnik delal pri centrali namakalnih roj v Sredipolju. Nenadoma ga je obšla slabost in je padel z električnega opornika na trda tla. Hudo si je poškodoval lobanjo in si pretresel možgane. Prepeljali so ga najprej v tržiško bolnišnico, v četrtek pa v Gorico, kjer je podlegel poškodbam. Zapušča ženo in dva mladoletna otroka. Vsi prijatelji in znanci sočustvujejo s prizadeto družino.

PEVMA

Okrog pevmskega mosta je kar nekam nevarno za vozila in tudi za pešce. Tu pa tam beremo o kaki nesreči. Zadnja se je pripetila prav na mostu v soboto zvečer. Trčila sta 31-letni Alojz Sfiligoj z Oslavja, ki se je vozil na motornem kolesu, in 17-letni Franc Feri, mehanik, doma iz Štma-vra. Huje se je pobil Sfiligoj, ki je dobil poškodbe na glavi. Ferija so pa malo obvezali in poslali domov.

SMRT

V petek ponoči je v goriški bolnišnici umrla gospa Julijana Škrk. Prav isti dan je izpolnila 78 let. Pokojnica je bila skromna žena, ki je predvsem skrbela za družino, zlasti ko je bil njen mož Miroslav, sedaj upokojeni sodni uradnik, premeščen zavoljo svoje narodne zavednosti v notranjost države. Družini izrekamo iskreno sožalje.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

»Ben Hur« v Trstu

Režija: William Wyler. **Scenarij:** Karl Tunberg (po Wallaceovem romanu). **Prvaki:** Charlton Heston, Jack Hawkins, Haya Harareet, Stephen Boyd.

Lastniki kina »Nazionale« so zaupali »Ben Hurju« kočljivo nalogo, da odpre novo dvorano ter zanj ogreje Tržačane. Ljudski glas pravi, da ta cilj najbrž ni bil dosežen: dvorana namreč ni nobeno odkritje Amerike niti po arhitekturi niti po opremljenosti.

In film sam? V Hollywoodu so mu prisodili 11 Oskarjev, a v Cannesu in Benetkah je razočaral. Reklama je pač dvorezen nož: po obljubljanju potice se človek več ne zadovolji niti z belim kruhom. Morda je iz te moke tudi razočaranje evropskih kritikov...

V Cannesu in Benetkah so »Ben Hurja« obsodili: veliko »spektakla«, malo umetnosti. S prepričanjem je moč zapisati, da je ta sodba površna, krivična. Vendar se je treba z omenjenimi kritiki strinjati, da je 11 Oskarjev preveč. Bolj uravnotežena ocena bi bila podelitev 3 ali 4 Oskarjev: režiserju, montažerju in morda prvemu igralcu...

Obnova zgodbe spada v šolo, ne v kritiko. Kritika v filmu razčlenjuje in ocenjuje umetnostne prvine, ki so vse kaj več kot gola fabula. Zaradi tega takoj preidemo k režiji ali režiserju, to je k avtorju filma. William Wyler je učenec Griffitha in Griffith je bil za Amerikance to, kar za Ruse Eisenstein. Proizvajalci so z njim zamenjali prvotnega režiserja — Vidorja Kinga, da bi baje zatislil

Obisk na Koroškem

Večja skupina naših visokošolcev in srednješolcev s Tržaškega, združena v »Slovenskem kulturnem klubu«, je te dni napravila z avtobusom izlet na Koroško, kamor so jih povabili tamkajšnji slovenski dijaki. Ze v St. Janžu v Rožu so jih v soboto zvečer zelo lepo sprejeli in pogostili, nakar so nadaljevali vožnjo v Celovec, kjer so se še isti večer kljub precej pozni uri sestali s koroškimi dijaki in njihovimi vzgojitelji v dvorani Kolpinghaus. Oboji so nastopili s kulturnim programom, ki je obsegal predvsem recitacije mladih pesnikov in pisateljev ter recital »Roka za steno«. Korošci so brali zlasti svoje prispevke iz obeh dosedanjih zbornikov »Mladja«, ki je literarno glasilo mladega koroškega literarnega rodu.

V nedeljo dopoldne so se tržaški študentje s svojim avtobusom odpeljali h Gospe Sveti, kjer so bili pri sv. maši in obiskali vojvodski prestol ter ob njem obnovili svojo slovensko zavest in zvestobo slovenski stvari. Opoldne so bili gostje zavednih koroških ljudi v Globasnici, kjer so jih sprejeli celo z godbo. Topli, pristrčni sprejem je napravil nanje največji vtis.

Popoldne ob pol treh pa je bila glavna prireditel v Celovcu. Zbralo se je okrog 700 ljudi in morda še več. Prihitieli so z raznih strani Koroške, da bi slišali lepo in pogumno slovensko besedo iz ust naših mladih. Ganljivo je bilo gledati te zveste koroške ljudi, ki predstavljajo predstražo slovenstva na severu, kako so zavzeto in z veseljem poslušali nagovore, pesmi in recitacije, nato pa še igro, ki so jo predvajali tržaški študentje s sodelovanjem članov »Slovenskega odra«. Po pozdravnem nagovoru dr. Intzka so recitali svoje pesmi pesniki Stanko Janežič, Srečko Gregorc, Mirko Mazora, Ljubka Sorli in Tugomir iz Gorice. Mešani pevski zbor iz Gorice pod vodstvom prof. Fileja je zelo lepo zapel vrsto slovenskih pesmi. Sledila je igra tržaških študentov »Neupravičena ura«, ki so jo številni poslušalci še zlasti uživali. Kljub gneči v dvorani in vročini so vsi vztrajali do zadnjega.

To pristrčno srečanje slovenskega dijaštva iz Trsta, Gorice in Koroške bo vsem, ki so bili zraven, gotovo trajno ostalo v spominu. Pomagalo je utrditi medsebojne vezi in občutek, da spadajo skupaj in da delijo isto usodo.

Predvsem je treba poudariti, da ves čas tega srečanja mladih ni bilo slišati nikakega jadikovanja nad našo slovensko usodo, nikakega obupavanja in tožb — ne, srečali in pogovorili so se polni vedrine, poguma in odločnosti. Bilo je res pravo slavlje mladosti in vedrine.

In to je tudi eden prvih sadov slovenske gimnazije v Celovcu.

eno oko pri umetniški obdelavi filma ter posvetil večjo pozornost njegovim trgovski plati. Res človeka mika pritrditi, da je scenografija ponekod papirnata in da je glasbena spremljava včasih zgolj reklama. Utemeljena je zahteva, da bi bilo treba film za tretjino skrajšati, ker merilo in sodilo za »kolos« niso kilometri.

Kljub vsemu temu je William Wyler tudi z »Ben Hurjem« dokazal, da je velik režiser. Z umetniškimi prijemi vsebinske življenjskosti in oblikovne dinamike je naslikal svet in ljudi iz Kristusovih časov. Izluščil je osnovne silnice življenja, ki so nadčasovne in nadkrajevne ter zaradi tega večne: boj ideje proti ideji, tekma med svobodo in tiranijo, samouničevanje v doslednosti ljubezni in sovraštva, tragika junaka s končno katarzo zanj ter za takratni in sodobni svet...

Mojstrska domislica je prolog, s katerim je režiser ločil Kristusovo rojstvo od Ben Hurjeve drame. S poezijo je povezal naravo in nadnaravnost. Tudi v obravnavanju zaključnega čudeža je pokazal veliko umetniško silo ter se je s tenkočutnostjo visoko dvignil nad hrušč in trušč »10 zapovedi« Cecilia de Milla; tako visoko, kot se dviga umetnost nad »spektaklom«. Naj mi bo dovoljeno dodati, da bi bila zgradba morda še popolnejša, če bi režiser dramo zaključil z Mesalovo smrtjo ter bi končni čudež postavil v — epilogo.

Režiserju sta bistveno pomagala scenarist in montažer. Dvogovori so po jasnosti in jedrnatosti vzor umetniškega sloga ter pomagajo izkristalizirati značaje. Slednji so polnokrvni z vrlinami in hibi-mi; pravo nasprotje črno-belega slikanja. Scenari-stu in montažerju pritiče v znatni meri zasluga, da nas »Ben Hur« kljub trem uram in pol ne z dolgočasí.

Skratka: film si velja ogledati, seveda — kot vedno — s kritičnim očesom...

E. V.

PISATELJEVA SMRT

V petek je v Gorici umrl italijanski književnik Virgilio Brocchi, star 85 let. Doma je bil iz Rietija. Več let je poučeval kot srednješolski profesor, a se je kmalu posvetil samo pisateljevanju. Seznan njegovih del je silno obsežen. Začel je leta 1906 z romanom Le aquile. Pisal je široke, včasih celo preveč razvlečene tekste v tetralogijah.

Zaslouel je pa šele po desetih letih z delom »Miti«. Njegova poslednja knjiga ima naslov »Luci di grandi anime«. Ta je že psihološko globlja kot prejšnje, v katerih se je omejeval na točno opisovanje okolja. V vseh njegovih delih pa izžareva vesel, včasih celo površen optimizem.

NAŠA ANKETA 5.

Kaj menite o Združeni Evropi?

KAJ PRICA KUJETE OD NJE IN ČESA SE BOJITE?

DUŠAN KOSMINA, bančni uradnik:

Zasledujoč anketo v Novem listu in tudi prisluškujoč pogovorom naših ljudi, sem prišel do prepričanja, da večina sploh ne ve, za kaj pravzaprav gre pri gibanju za združeno Evropo. Nekateri imajo pri tem v mislih samo Evropsko skupno tržišče in Evropsko skupnost za premog in jeklo, drugi so sl šali nekaj o evropski zbornici v Strassburgu, tretji si predstavljajo združeno Evropo kot nekako enotno federativno državo, v kateri bodo padle vse nacionalne in gospodarske pregrade, tako da bo človek lahko šel, kamor bo hotel, in se naselil, kjer mu bo najbolj ugajalo, in četrti si jo celo predstavljajo kot celino brez nacionalizmov in celo brez narodov.

Ravno to dokazuje, da smo Slovenci na splošno še prav malo seznanjeni z bistvom problema evropskega združevanja. Dejansko se lahko reče, da nas pri tem sploh ni zraven in zato ni čudno, da o vsem problemu tako nestvarno in abstraktno sodimo. Jugoslavija doslej ni pokazala kakega zanimanja za evropsko združitev, ker je z raznimi drugimi drža-

Gostovanje mariborskega SNG v Trstu

V torek, 11. aprila, je v tržaškem Avditoriju gostovalo Slovensko narodno gledališče iz Maribora z opero Rolfa Liebermanna »Sola za žene«. Da se je mariborska Opera lotila tega dela, sta poleg namena, da vključi v svoj repertoar primer novejšega glasbenega snovanja in ustvarjanja, vplivale posebnosti opere. Libreto je napisan po Molièrovi vesele igri »Sola za žene«. Snov in vsebina sta znani po obdelavi v operah in literarnih delih. Posebnosti igre pa je v tem, da nastopa pisatelj sam, ki igra otvarja, vodi in tudi sam igra, kjer se mu zdi njegov poseg potreben za pravi potek igre. Ta dramaturška posebnost daje igri lahkotnost in vzbujajo v poslušalci občutek, da, kar se na odru dogaja, ni pravo življenje, temveč samo igra. V glasbenem pogledu je opera posrečen spoj starih, tradicionalnih oblik z modernimi. Nenavadno je v operi pogosto in pestro menjavanje dinamike in agogike, ki spremlja vse odtenke odrske igre.

Mariborska Opera nam je posebnosti in odlike Liebermannove opere verno in dobro prikazala. Igra na odru je bila vseskozi lahkotna in sveža, muziciranje orkestra vltito in čustveno prožno in petje solistov na dostojni višini. Opera je vzbudila veliko zanimanja pri tržaškem glasbenem občinstvu, ki je v nenavadno lepem številu napolnilo dvorano ter z navdušenimi aplavzi pohvalilo delo in izvajalce.

Z.

SMRT GIANNI STUPARICHA

Dne 7. aprila je umrl tržaški književnik Gianni Stuparich v sedemdesetem letu starosti. Rodil se je v Trstu 4. aprila 1891. Oče je bil iz Istre, mati pa Tržačanka. Studiral je v Pragi in v Florenci, kjer je leta 1915 promoviral za profesorja. Udeležil se je prve svetovne vojne kot prostovoljec in si je zaslužil pri Tržiču in na Oslavju zlato svetinjo za hrabrost. Po vojni je dvajset let poučeval na tržaškem liceu italijansko književnost. Potem pa je bil dodeljen k šolskemu skrbništvu v Trstu k oddelku za pedagogiko in varstvo spomenikov. Med drugo svetovno vojno so ga SS-ovci zaprli, a je bil kmalu izpuščen.

Stuparich je predstavljal eno najvidnejših osebnosti italijanske kulture v Trstu. Njegovo obširno literarno delo od leta 1915 dalje nosi predvsem avtobiografske značilnosti in opisovanje tržaškega in istrskega okolja. Bolj globok je pa še v delih, kjer je prosto izvenela njegova pisateljska demšljaja in globoka moralna zavest.

V soboto, 15. aprila, bo ob 21. uri v Avditoriju v ulici Teatro Romano
»VOKALNI KONCERT«
zboru »Jacobus Gallus« iz Trsta

GOSPODARSTVO

Si že žveplal trte?

Za veliko noč so imele trte v nekaterih svetokriških in nabrežinskih vinogradih — ki žal propadajo — že tako dolge poganjke, da je bilo že potrebno žveplanje. Žveplati je namreč treba, brž ko so poganjki dolgi 5 do 8 cm. Žveplanje v tej dobi največ zaleže. Kdor ga opusti, se bo potem zaman trudil, da bi svoje trte popolnoma obvaroval pred škodo, ki jo bo povzročil oidij.

S čim pa naj se žvepla?

Žveplamo lahko z navadnim žveplom, s katerim poganjke oprašimo. A to žveplo mora biti res prvovrstno, se pravi, da mora biti zmleto v prah. Učinkoviti so namreč plini, ki se pod vplivom sončne toplote oziroma žarkov razvijejo iz žvepla. Čim bolj surovo je žveplo, tem višja mora biti toplota, da žveplo lahko učinkuje. Sedaj je toplota že tako visoka, da lahko raztaplja prevetreno žveplo (zolfo ventilato). Dobro je tudi topilno žveplo (zolfo bagnabile), ki ga premešamo z vodo in s škropljenjem naneseemo na trto. Najhitreje pa učinkuje

koloidno žveplo, ki ga »Montecatini«, pod tem imenom n. pr. prodaja ali pa »Cosan«, ki je nemškega izvora. Obstajajo pa še druge vrste koloidnega žvepla. V 100 litrih vode navadno raztopimo samo 100 gramov tega žvepla in potem poškopimo. Kakor hitro se voda posuši in če je količjak sonca, se kmalu zavoha značilni vonj po raztopljenem žveplu.

Pri vsem tem je najvažnejše, da z žveplanjem trt ne odlašate. Kdor še ni žveplal, naj to delo nemudoma opravi.

15. april je tu

in do tega dne bi morala biti uničena vsa koruzna stebila, da se tako prepreči in omeji širjenje koruznega črva in molja, ki delata čedalje večjo škodo. Saj je samo pri italijanski koruzi vsako leto nekaj milijard ali tisočev milijonov lir škode. Imamo kraje, kjer je uničenih ali poškodovanih tudi 30 in več odstotkov klasov.

Uničevanje koruznih stebel je obvezno. Naš kinetovalec pa ne bo uničil koruznih stebel samo zato, ker zakon tako predpisuje, marveč bo to naredil zavestno, saj ve, da je to koristno in potrebno.

Kdor še ni uničil stebel, naj to delo takoj opravi. Prepovedane so tudi zaščitne strehe nad povrtnino, če so iz koruznih stebel.

Skrajno škodljivi pa so tudi dolgi koruzni štori na njivah. V njih namreč le prevečkrat prezimi koruzni črv. Te šture bi morali pozimi ali vsaj pred oranjem posekati globoko v zemljo, jih potem sežgati in ne podorati: če jih podorjemo, bomo mogoče uničili črve, ki pridejo v dotiko z jedkim umetnim gnojilom, večina črvov pa bo ostala v štorih, iz katerih bo vzletel molj ter odložil jajčeca.

ŽENA IN DOM

Napihnenih pričeš ni več

Že pred letom so se strokovnjaki izrekli za kratke pričeške in letos spet vztrajajo pri istem: kratki lasje! Da, kratki lasje, ki so na tilniku še krajši, da pripomorejo k videzu daljšega vratu, ki je, kakor vemo, v modi. In ker letošnji diktat zahteva tudi majhno glavo, ni več sledu o napihnenih pričeškah, kakor tudi ne o naravno skuštranih lasih. Nove frizure so urejene, lasje so stopničasto postrizeni in le prav rahlo nakodrani. Rese so obvezne. Tak tip pričeške zahteva izredno nego, zlasti še, ker so lasje skoro ravni, oziroma ker ne priporočajo trajne ondulacije. Tako postane pranje glave nujno, takoj ko lasje izgubijo lesk. S tem v zvezi zatrujejo frizerski strokovnjaki, da pogosto pranje ne škoduje lasem.

Letos so spet v modi plavi lasje, toda poseben ton, ki mu Italijani pravijo »blondo notturno«. Novo barvo las so tako krstili zato, ker pričakujejo, da bodo tako obarvani lasje pod luninim sijem ime-li poseben srebren odsev.

Pričeška z značilnostmi novega diktata je torej naslednja: brezhibno postrizeni lasje, kratki na tilniku in nekoliko daljši pri vrhu glave. Za tako pričeško nujno potrebujete krtačo, ker morate lasje najprej krtačiti od tilnika proti čelu in nato v obratno smer.

TOPINAMBUR

V mestnih tržnicah lahko najdete tri vrste krompirja. Lahko dobite navadni krompir, ki ga pozna vsak otrok; lahko kupite debelejši krompir z gladko skorjo, katerega pravijo tudi ameriški ali sladki krompir; končno imate na razpolago topinambur, ki je zelo podobna navadnemu krompirju, le da je skorja bolj razkava in da gomolj nima enakomerne oblike, temveč navadno ima mnogo izrastkov. Temu branjevke pravijo tudi »tartuffi«.

Znanstveno ime za topinambur je »Helianthus tuberosus«, ki je neka gomoljasta sončnica. Ves nadzemeljski del rastline s stebлом, listi in cvetom je zelo podoben sončnici.

Topinambur gojijo predvsem za krmo. Govedo uživa gomolje, liste, a tudi stebila, če niso prestara in zato preveč olesenela. Prašičem teknejo gomolji. Če količjak gnojimo, lahko dobimo znaten pridelek gomoljev in nadzemeljskih delov. Gomolje uživajo tudi ljudje.

Ali je gospodarsko pametno gojiti topinambur? Na dobrih njivah gotovo ne, pač pa ga lahko sadimo na bolj puste opuščene, ki jih navadno ne orjemo in ne posejemo. Na takih krajih lahko pustimo rasti topinambur, dokler dotičnega zemljišča ne moremo uporabiti v koristnejše namene. To traja lahko več let in tudi desetletje. In pri tem ni potrebno, da imamo kakšno posebno nego za topinambur, saj raste iz leta v leto, ne da bi ga posadili. Topinambur namreč zaroči mnogo gomoljev in najdrobnejši ostanejo navadno v zemlji. Iz njih se razvijejo nove rastline. Topinambura ne uniči ne suša in ne mraz. Če bomo topinamburu kaj pognojili, posebno s kalijem, bo dal obilnejše pridelke. Gomolje pa kopljemo navadno v zimskem času, in sicer sproti, kot se pokaže potreba v hlevu. Če bi nakopali mnogo gomoljev hkrati, bi neporabljeni kmalu oveneli in se lahko pokvarili.

Če bi pa kdo hotel topinambur bolje gojiti, bi ga moral zasaditi v vrste, ki bi bile 80 cm narazen; v vsaki vrsti pa bi rastline morale stati na razdalji 40 do 60 cm.

NAŠI RECEPTI

KAPUCINEC. V skledi vmešamo za 4 jajca težko količino masla, dodamo za 4 jajca težko količino sladkorja in 4 rumenjake. Ko to penasto vmešamo, dodamo žličico ruma, sneg 4 beljakov in za 4 jajca težko količino moke. To zmes stresemo v pomazan in z moko potresen tortni obod ter pečemo pri srednji vročini ¾ ure. Pečeno stresemo na servirni krožnik in oblijemo s čokoladnim ledom.

AMORJEVA POLENTA. V skledi vmešamo 15 dkg sladkorja, 3 cela jajca in 2 rumenjake. Dodamo 2 žlici ruma in nastrgan olupke cele pomaranče. Počasi vmešamo 15 dkg koruzne moke in 30 dkg bele. Zmes uravnamo v pomazan tortni obod ter počasi pečemo ¾ ure. Spečeno stresemo na servirni krožnik ter posladkorimo z drobnim sladkorjem.

KATALONSKI KRUH. V skledi vmešamo za 3 jajca težko količino masla, enako težo sladkorja in 3 jajca. Dodamo še 3 jajca težko količino moke, 5 dkg olupljenih in na listke rezanih mandeljnov, 5 dkg zbranih in opranih rozin, nastrgan olupke cele limone in žličico ruma. To namažemo v pomazan pekač za prst debelo ter pečemo v srednje vroči pečici, da zarumeni. Ko je pečen, ga zrežemo na ozke ploščice. Serviramo ga k čaju ali likerju.

Imajo breskve kodraste liste?

Če jih imajo, si sam kriv, ker se nisi ravnal po našem nasvetu in nisi breskev pravočasno ali pravilno poškopil. Poškropiti jih bi moral prvič konec novembra — v začetku decembra, kmalu zatem, ko so odpadli listi, drugič pa v začetku marca oziroma že v drugi polovici februarja. Če si jih karal škropiti in so sedaj kljub temu kodrave, pomeni, da ali ni bilo škropilo pravilno, ali pa ni bilo zadostno. Breskve bi morale biti takrat poškopljene z 2-3% brozgo modre galice in apna ali z nebakrenim škropilom »mezene«, katerega raztopimo po 600 gramov v 100 litrih vode: najprej prah v nekaj vode, potem pa vedno bolj razredčen. Poškropljeno pa mora biti vse drevo, predvsem pa eno in dvoletni les.

Sedanji boj proti kodri ne bo 100% učinkovit, a bo mnogo zalegel. Drevesa je treba poškopiti z »mezene«. V 100 litrih vode raztopimo po 150 do 200 gramov tega sredstva. Po 8 dneh je treba spet škropiti. (Podobno kot »mezene« učinkujejo tudi »frutene«, »cittam« in še kakšno drugo škropilo).

Škropljenje z »mezene« koristi tudi hruškam, jablanam, slivam in češpljam ter vsemu sadnemu drevju, ki mu škoduje škrlup ali se njegovo listje zvija in postaja luknjičasto.

PRIPRAVA ZEMLJIŠČA

ZA SETEV KORUZE

Proti koncu meseca bomo sejali koruzo. Katero? Ali navadno ali križano? Koruza potrebuje globoko preorano in bogato pognojeno njivo. Kaj je bogato pognojena njiva? To je njiva, kjer smo na vsakih 1000 m² površine podorali do 40 stotov dobrega hlevskega gnoja in do 5 stotov enega sestavljenih gnojil, ki vsebuje vse — zlasti pa glavne 3 — gnojilne snovi.

Zemlje pa ne smemo pripravljati neposredno pred sejanjem koruze, marveč mnogo prej, najmanj teden dni. Zato ne odlašaj s pripravo, če misliš sejati koruzo.

Drobna slika s prebujajoče se črne celine

Mambakuši v puštinji Kalahari

Ime Kalahari je vsakomur znano še iz šole. To je ena tistih čudnih in skrivnostnih besed, ki delujejo na otroško fantazijo tudi brez ozira na tisto, kar pomenijo, in se že prvič, ko jih slišimo, vtisnejo v spomin. Take besede so še Hindukuš, Titi-kaka, Zanzibar, Kilimandžaro, Gavrizankar, Comolungma, Capocabana, Popokatepezi in druge, ki kar same prihajajo na jezik, medtem ko si je bilo druga, bolj uradna in pusta imena, mnogo težje zapomniti, četudi so bila po mnenju učiteljev važnejša.

Da pomeni Kalahari veliko puščavo in delno čisto puščavo v južnovzhodni Afriki, ni treba torej nikomur še razlagati. Pač pa se najbrž le še redki spominjate iz šolskih dni, da se širi ta puščina obkraj južnega povratnika, a z večjim delom severno od povratnika in to v britanski koloniji Bečuanaland. Puščina meri več stotisoč kvadratnih kilometrov in še danes ni povsod dobro raziskana. Vendar Kalahari ni povsod suha, na vodi rečna puščina, čim bolj prodiramo vanjo od juga proti severu, tem več dreves se pojavlja, najprej tako imenovanih žirafskih akacij, nato pa »mopanijev« z okroglimi listi. Severno od dvajsetega vzporednika pa zagledamo vedno več baobabov ali krušnih dreves. In nenadno se suha stopa spremeni v močvirnato zemljo, ali bolje rečeno, v pesek, ki je ves prepojen z vodo. To je Ngamiland. Pokrajina je dobila ime po jezeru Ngami, ki meri s svojimi obrobami močvirji vred okrog deset tisoč kvadratnih kilometrov. Tja se izteka cela vrsta rek iz Angole, kot Cuando, Cubango in njuni pritoki; toda voda tako hitro izhlapeva in zemlja jo tako rada vpija, da reke kmalu izginejo in puste za seboj le veliko plitvo, presihajoče jezero in močvare. Lahko si je predstavljati, s kakšnim veseljem so se nekdanji napili čiste jezerske vode domačini, ko so se vrnili s pohoda po puščini. In z veseljem se je napije danes tudi vsak beli raziskovalec.

SLIKOVITOST POKRAJINE

Jezero je polno vsakovrstnih rib, blizu obal pa tudi krokodilov. V grmovju in gozdovih na obrežju pa je dom mnogih živali, kot jih najdemo drugače le raztreseno po vsej Afriki. Tam je najti žirafe, leve, geparde, zebre, slone, gnuje, bivate in še mnoge druge. Te divje živali so se izvrstno prilagodile močvirnatemu okolju. Lovci jih lahko opazi, kako plavajo od otočka do otočka v jezeru, naravoslovcu pa se nudijo nenavadni prizori, kako se

na takih otočkih živali medsebojno prenašajo, ali pa tudi spopadajo.

Seveda je ta zelena jezerska pokrajina sredi velike puščave pritegnila tudi ljudi. Mnogo stoletij, če ne tisočletij je verjetno predstavljala zadnje pribežališče preganjanih plemen in družin. Tako so nastale ob jezeru nenavadne rasne mešanice. Pri tem je zanimivo, da se drže nekatera plemena daleč od jezera. Njihov dom so bili suhi gozdovi v okolici, medtem ko žive druga prav na obrežju jezera. V gozdovih se zadržujejo Bušmani, ki se dele v plemena Baracuenas, Kungs in Matanikué. S tem opravičujejo ime, ki so jim ga dali južnoafriški belci, kajti beseda Bušman pomeni v burskem jeziku človeka, ki živi v grmovju ali v gozdu.

»VODNO LJUDSTVO«

Na obalah jezera pa žive plemena Batawenas, Mokubas in Mambakuš. Batawenas in Mokubas so bantujskega izvora, čeprav močno pomešani z drugimi rasami. A za etnologa so najzanimivejše plemena Mambakuši, ki so se popolnoma prilagodili življenju v močvirju in na vodi. Najti jih je na obrežju jezera Ngami in v obrobni močvirjih, ki jih imenujejo Okovango. Etnologi jih označujejo za vodno ljudstvo, in sicer v smislu, da je voda njihov življenjski element, ki jim nudi potrebno za življenje. V vodi lovijo ribe, po otočkih v jezeru in po močvirju pa divje živali, in voda jim služi tudi za namakanje njihovih njiv.

V etnografskem pogledu se zelo razlikujejo od Bantujcev. Ti so kot gozdni prebivalci, kot prebivalci suhe zemlje, predvsem živinorejci, Mambakuši pa, kot že rečeno, ribiči, lovci in poljedelci. Nekateri etnologi so jih prištevali k črnim plemenim skupini, ki govori narečja »bečuanas«, vendar so raziskovalci v zadnjem času prišli do drugih zaključkov. Menijo namreč, da so prispeli v puščino Kalahari in k jezeru Ngami iz Ovambolanda, to je iz dežele, ki leži na severu nekdanje nemške Južnozahodne Afrike, katero danes upravlja Južnoafriška zveza. Razdalja med jezerom Ngami in Ovambolandom znaša v zračni črti nad 600 km. Odkrili so v Ovambolandu tudi njihove plemenske sorodnike. Mambakuši so majhno plemo, štejejo le nekaj tisoč duš, in zelo verjetno je, da so se morali pred stoletji umakniti v puščino Kalahari pred kakšnimi močnejšimi sovražniki. Ohranili so se zato, ker so se znali popolnoma prilagoditi novemu okolju, zelo različnemu od njihove gorate pradomovine.

Mambakuši so dvoženci, to je bigamisti in podlaga njihove plemenske družbe je matriarhat. »To tudi ni nič čudnega, če poznamo njihove ženske,« piše neki francoski etnolog. »Njihove dame so namreč provokantne, živahne in elegantne. Pogosto so tudi lepe, kar je izjema pri črnih plemenih v južni Afriki, kjer so ženske največkrat nerodne in se nikakor ne odlikujejo po ženskih časih. Mambakušinke pa so vse po vrsti čedne, celo tiste, ki jih ni mogoče označiti za lepote. Tega se tudi zavedajo in skrbijo za svojo lepoto. Svoje kratke kodraste lase negujejo, kolikor le morejo, in si jih daljšajo z vsakovrstnimi lasuljami, na primer iz črno pobarvanega sisala; te lasulje si z ilovico pritrdijo na glavo. Pri tem pridejo na take domisleke glede pričeske, da bi jih moral občudovati najbolj iznajdljivi evropski frizer. Njihova lepa, čisto črna in svilen lesketajoča koža seveda kar izziva po ogrlicah, ki si jih delajo iz bleščečih belih koščic ali iz steklenih biserov. Da se še bolj blešče in mečejo lepše odseve, nanizajo vse ploščice polirane kovine. Na rokah nosijo vse polno zapestnic in na nogah obročke iz trdega usnja, da pridejo njihovi lepo oblikovani gležnji še bolj do izraza. Najbolj pa kažejo svojo eleganco s tem, da si otirajo znoj z obraza z nekim zelo ploškim in z vrezji okrašenim nožem, ki ga nosijo privezanega na vratu, da jim visi na prsi. Od časa do časa si z avtomatično kretnjo otrože s to napravo znoj in ta njihova kretnja baje zelo spominja na kretnje elegantnih evropskih žensk, ko si naglo, mimogrede popravijo lepotilo obraza. Ves ta koščeni, stekleni in kovinski okras močno zveni in udarja v ritmu, kadar se Mambakušinke zavrtijo v plesu, in to se navadno zgodi takrat, kadar se malo napijejo. Variti znajo namreč neko alkoholno pijačo, ki jo imenujejo »čvala«, ki jo pijejo v majhnih požirkih, a za to pijačo je ravno značilno, da bolj učinkuje, če se pije v majhnih požirkih kot hkrati. »Plačati za čvalo« pomeni pri tem plemenu izraz za ples. Medtem ko ženske plešejo, stoje vrči s »čvalo« ob na tleh sedečih bobnarjih, in ti upajo pogosteje poseči po njih šele takrat, ko sta ples in alkohol ženske že čisto prevzela. Plešejo v krogu, kot neke vrste kolo, v ravni črti ali tudi solo, pri čemer skušajo biti kar najbolj zapepljene. Samo navzočnost stark, ki se nikakor ne dajo izriniti iz vrst plesalk, je bila kriva, da me ples Mambakušin ni popolnoma očaral,« je zapisal francoski etnolog François Baisani v nekem svojem poročilu. Toda ekstaza plesa in pijača učinkujejo tako, da se v očeh moških gledalcev kmalu zabrišejo vse starostne razlike med plesalkami. »Videl sem stanko z obrazom prave čarovnice, grdo in režečih se brezobnih čeljusti, ki je popolnoma očarala moške gledalce.«

(Konec prihodnjič)

Obotavljal sem se in to je takoj začutila. Dvignila je dolge veke in njene tople modre oči so zažarele vame.

»Kaj ti je?«

»Nič.«

»Si nevoljen name? Kaj sem ti storila?«

»Nič. Zakaj bi bil nevoljen nate, Eva, zlata?« sem rekel in jo pobožal po laseh.

Za hip je spet zaprla oči, kot da nečemu prisluškuje. Nato se je stisnila k meni.

»Nekaj pa ti vendar je,« je rekla. »Čutim, da nosiš nekaj v sebi, česar mi nočeš razodeti. Zakaj mi ne zaupaš? Morda ti bo odleglo? Ali nisem tvoja zaupnica?« je rekla kot majhna deklara, ki se hoče prikupiti.

»Seveda si. Toda kaj naj ti zaupam?« Navodila profesorja Magnussena so bila jasna in stroga. Nikomur niti besede.

»Si zaskrbljen zaradi ultimata?«

»Nekoliko že!«

»Potem pa ne govoriva o tem. Ne maram, da bi na tem kraju govorila o tem.« Poljubila me je in skočila pokonci. »Pridi, greva v vodo!«

Stekla je k morju in zabredla vanj. Ko ji je voda segla do pasu, se je vrgla vanjo in zaplavala. Zabredel sem še sam v vodo in zaplaval za njo. S krepkimi zamahi rok in ritmično igro nog je zaplavala proti nizkemu, z nizkim smrečjem in brezovjem poraslemu otoku, ki je zapiral zaliv. Voda je bila še prav mrzla in otok je bil precej daleč na morju, zato sem ji klical, naj se ustavi. Ona pa je le pospešila ritem. Vsa premražena in zasopihana sva zlezla na otoček. Drgetala je od premraženosti, šklepetala z zobmi in se smejala. Vrgla se je vznak v topli pesek

Povzatek iz vesolja

E. Z.

5.

in se prepustila soncu. Legel sem poleg nje in ji začel masirati ude.

»Zdaj sem pa res nevoljen, ker me nisi ubogala in se obrnila nazaj!« sem rekel.

»Ali si se zbal zame?« je dejala.

»Zakaj pa se ne bi? Plavati v tako mrzli vodi tako daleč je lahko tudi nevarno.«

»Nikar se ne jezi,« je nenadno rekla z mehkim in resnim glasom ter me prišla za roko. »Rada bi, da bi bil dober z menoj. Ne vem, zakaj, a danes si še prav posebno želim, da bi bil prav, prav dober z menoj. Se nikoli si nisem tega tako želela. Morda je tudi zaradi tistega... prekletega... ultimata... ali bogve zakaj.«

Glas ji je zadrhtel, kot da ji gre na jok. Obrnila je glavo proč, da bi ne videl solzi, ki sta ji pridrseli izza zaprtih trepalnic.

Položil sem ji roko pod glavo in jo stisnil k sebi, da sem skozi mokroto kopalne obleke začutil toploto njenega telesa.

Prevzela me je globoka nežnost do nje, kakor še nikdar. Ali imam v resnici pravico, da jo tako prevarim? Ali ni to pravo izdajstvo najine ljubezni, da bo šele potem dobila poslovlilno pismo od mene — poslovlilno za vse večne čase in že napisano ter deponirano v našem centru — ko bom že milijarde kilometrov daleč v vesolju?

ŠPORTNI PREGLED

Četrty in zadnji pregled zimskih športov leta 1961

Francoz Guy Perillat in Nemka Heidi Biebl najboljša smučarja l. 1961

Strokovnjaki smučarskega športa so pred kratkim, na osnovi letošnjih izidov, sestavili lestvico najboljših smučarjev na svetu. Naslov najboljšega smučarja na svetu je pripadel Francozu Guyu Perillatu, ki je tudi prvi v smuku. Drugi najboljši smučar je Avstrijec Stiegler, prvak v slalomu. Tretji je Italijan Alberti, četrty Avstrijec Nanning in peti Avstrijec Schranz. Med ženskami je prvo mesto pripadlo Nemki Heidi Bieblovi. Njej sledijo same Avstrijke, in sicer Netzerjeva, Hecherjeva, Jahnova in Haasova.

Perillatova pot proti vrhu svetovnega alpskega smučanja se je začela pred letom dni, in sicer v Squaw Valleyu, kjer je osvojil svetovno prvenstvo v alpski kombinaciji. Kako jo je nadaljeval letos, je vsem športnikom dobro znano. V svojo bilanco je vpisal smuk in kombinacijo na vseh največjih tekmovanjih (Wengen, Kitzbühel, Chamonix, Megeve, Meribel les Allues, Thonon les Bains in St. Moritz).

Guy Perillat se je rodil 24. februarja 1940 v La Clusaz, znanem zimskošportnem kraju, kjer živi še danes. Zelo zgodaj je znal dobro smučati, poletni pa je kolesaril. Smučanje pozimi in kolesarstvo poleti sta ga napravili v razmeroma kratkem času za atleta v pravem pomenu besede. Pri 14 letih je že osvojil mladinsko prvenstvo Francije. Leta 1957 je nastopal med člani in že bil tretji na francoskem prvenstvu v smuku ter peti v kombinaciji na Kandaharju. Lahko rečemo, da se je že tedaj pričela kazati njegova bodoča športna pot: 1. v alpskih kombinacijah. V tej dobi je bil še precej izenačen v vseh treh panogah; kasneje pa je zelo napredoval v smuku. Udeležil se je svetovnega prvenstva v Badgasteinu leta 1958 in bil 8. v smuku in 11. v slalomu. Tudi v Squaw Valleyu je bil uspešen: bil je 3. v smuku in 1. v alpski kombinaciji. Omenimo še, da je bil v slalomu in v veleslalomu šesti.

Za letošnjo sezono se je mladi Guy še posebej temeljito pripravil. Stotine kilometrov se je spuščal, na tisoče vrtic je lepo skrmil, preizkusil je vse, kar so mu lahko nudili konstruktorji in smučarji, odločil se je za francoske kovinske smuči in jih popeljal s svojim jajčastim slogom od zmage do zmage.

Kljub temu strokovnjaki razpravljajo, če je Perillat resnično naslednik Tonija Sailerja. Končnega odgovora nismo še dobili, čeprav je letos mladi atlet s črno obleko in belo čelado pregazil vse smučarje na svetu. Nekateri, posebno Avstrijci, pripominjajo, da je tudi Christl Pravda v svojih najboljših letih zmagoval, toda kljub tej premoči ga nihče

ni primerjal s Sailerjem. Perillat je resnično zmagal na vseh letošnjih velikih smukih in kombinacijah, toda prav tako je bil tudi vedno premagan v slalomu. Sailer pa je bil v vseh disciplinah: smuku, slalomu, veleslalomu in kombinaciji nenadkriljiv.

Letos se je odvijal boj med Francozi, prvaki v smuku in kombinacijah, ter med Avstrijci, ki so vseskozi zmagovali v slalomu in veleslalomu. Poleg Perillata so se odlikovali tudi naslednji Francozi: Bozon, francoski prvak v slalomu in veleslalomu (Perillat je padel in odstopil), Duvillard, prvak Francije v smuku, Bonlieu, prvi v St. Moritzu, Lacroix, prvi v Val Isereju, Gacon, Violat, Perrot in Stammos.

Tem devetim Francozom so se skušali protiviti Avstrijci, katerih najboljši predstavnik je brez dvoma bil Pepi Stiegler, kralj slaloma. Stiegler je zmagal na avstrijskem prvenstvu v Lienzu, v Wengenu, Muerrenu, Chamonixu, Megevu, Kranjski gori in na drugih manjših tekmah. Le v domačem mestu Kitzbühelu ga je premagal mladi sorojak Nanning. Letos so se odlikovali tudi naslednji Avstrijci: Karl Schranz, prvi v Arosi, Falch, prvi v Kranjski gori, Zimmerman (prvi na 3-Tre), Nanning (1. v Kitzbühelu in v Innsbrucku), Messner, avstrijski prvak v smuku in 1. na V. N. Maurienne ter Burger, avstrijski prvak v veleslalomu in 1. v tekmi »3 Comuni Ladini«.

Avstrijci nazadujejo. Tako sodijo strokovnjaki vsega sveta. Ekipa, ki se ni pomlajevala v obdobju svojih uspehov, je bila obsojena na nazadovanje in na padec. Leta 1956 so zapustili moštvo Toni Spiess, Otmar Schneider in Cristian Pravda. Ostali so še Sailer, Rieder in Leitner, ki so jih uspešno zamenjali. Nato pa so Avstrijci povsem zanemarili kadrovske problem. Takoj nato so začeli odstopati Sailer, Rieder, Leitner, Hinterseer, Molterer, Zimmerman in Grashammer.

Kaj pa ostali? Italijani imajo v Albertiju svoje ga najboljšega smučarja, medtem ko so Senoner, De Nicolò in Coppi precej mladi. Švicarji imajo številne vrhunske smučarje in med temi najdemo: Forrera, Stauba, Mathisa in Brupbacherja. Najboljši nemški smučarji so Leitner, Wagnerberger, Illig, Bogner in Lannig.

Med ženskami se je odvijala ostra bitka med Nemko Bieblovo in Avstrijkami Hecherjevo, Jahnovo, Netzerjevo in Haasovo. Tudi Dithfirthova in Staffnerjeva sta posegli v boj za prvo mesto. Francozinje se letos niso posebno odlikovale, kar velja za sestre Leduc, Bochatayevo, Terrailonovo, Grosso-

jevo in Tellingjevo. Švica je imela v Gertschovi, Rueggovi in Michelovi svoje najboljšje predstavnice. Ostanejo še Italijanke (Riva, Senoner, Schir in Chénal-Minuzzo) ter Norvežanke (Hanneberger in Haraldsen), ki so včasih bile med prvimi v raznih disciplinah. Največ zmag so osvojile Avstrijke Hecher (1. v Arosi, Kitzbühelu, S. Martinu di Castroza, St. Gervaisu in V. N. Maurienne), Jahn (1. Pokal Foemina), Netzer (Badgastein, Montana, Gornegrit) ter Nemka Biebl (Kandahar, Grindelwald, St. Moritz, Leuggries).

Prvi javni nastop „Olympie“ v Gorici

Preteklo soboto je novoustanovljeno športno združenje Olympia imelo »ognjeni« krst. Prvič je namreč javno nastopila, odkar se je tudi formalno ustanovila. Svoje moči je sicer že prej preizkusila, in to 4. novembra lani ter 18. marca letos v Trstu proti društvu Skamperle, a takrat še ni uradno obstajala.

Njen sobotni nasprotnik je bilo Športno združenje Bor, sorodna organizacija iz Trsta, in tako je bila ta prijateljska tekma v odbojki hvale in posnemanja vredna »družinski« dogodek.

Tekmovanje je bilo v telovadnici Umetnostne šole. Prisostvovalo je lepo število gledalcev ter od časa do časa s ploskanjem in vzklikanjem odobravalo akcije igralcev in jih vzpodbujalo.

Zmagala je Olympia, in sicer s 3:1 (15:4, 15:2, 11:15, 15:8). Premoča domačega moštva je bila očitna, kar pa je deloma posledica tega, da so se gostje predstavili okrnjeni; kdor pozna odbojko, ve, kaj to pomeni: najmočnejše orožje vsakega odbojarskega moštva je namreč povezava in skupna igra, ki pa je samo tedaj mogoča, če igralci dolgo časa igrajo skupaj in se dobro poznajo med seboj. Prednost Olympie je bila prav v tej povezanosti igralcev. Dobra pa je bila tudi prstna tehnika tekmovalcev goriškega moštva. Napad je bil v prvih dveh setih zadovoljivo močan. Kot tolkači so se zlasti izkazali Cej, Devetak Venko in Di Battista. Ta bi zaradi svoje postave bil lahko steber napada in tudi za blokiranje bi bil uspešen, treba mu je samo še več vaje in tekem, da bo dobil zanesljivost in izgubil »tremo«. Anselmi je igralec, ki je zaradi fizičnih sposobnosti (lahkoatlet) uspešen tudi v odbojki, in sicer tako v napadu kot v obrambi, le včasih hodi preveč v »željnik« drugih igralcev. Cej je — kot vedno, če je v formi — steber moštva, in kot tak se je izkazal tudi proti Boru. Zadovoljili so tudi Devetak Poldo, Marinič, Terpin in Pelicon. Celotna mlada moč Bensa je kar zadoščno izvršila svojo nalogo. Šibka točka Olympie pa je serviranje, potem blokiranje in kritje lastnega napada in bloka. Gostje so imeli svojo glavno oporo v Šušteršiču, ki je dober v napadu, zadovoljiv v serviranju, toda ni še čisto gotov v prstni tehniki in podajanju. Zadovoljivo igro je pokazal tudi Cesar.

Moštvo Olympie: Anselmi (kapetan), Devetak V., Devetak P., Di Battista, Terpin, Pelicon, Marinič, Cej, Kranner, Bensa.

Moštvo Bora: Šušteršič (kapetan), Cesar, Gombač, Zupin, Orel, Dougan, Klabjan.

S silo je pregnala misli. Kar je bilo, je treba pozabiti. Zdaj je treba misliti na Delico, na hčerkico ljubega Oskarja.

Četrty ure je že stala mlada ženska ob robu gozda ter je gledala proti dolgemu pročelju gosposke vile sredi ogromnega ograjenega zemljišča. Zdaj se je zdrznila. Ugladala je deklico, ki jo je vodila pestunia za roko. Dolgi temni lasje so se vili okrog ljubkega obraza.

Delica — njen otrok, da, le ona je!, ji je burno pravilo srce. Hotela je poklicati. Gias ji je zamrl v grlu. Spomnila se je zdravniškega opozorila. Ali hoče sama spraviti v nevarnost lastnega otroka? Zmagalo je hrepenenje. Mora videti otroka, lastno hčer vsaj od blizu v obraz. Začela je kar teči po stezi. Dosegla je že velika že'ezna vrata na koncu parka, kar je obstala kot začarana. Pred njo se je pojavila postava, ki je njo sovražila: druga žena njenega očeta!

»To je pa res iznenadenje, hm, hm,« je porogljivo pozdravljala gospa Matilda.

19.

Priredil R. B.

STRTA SRCA

»Jaz moram... prosim lepo... k Delici,« je obupano jecljala Adrana. »Ne vzdržim več brez nje... zbežala sem...« Brž se je zavedla, da je povedala preveč. Mačeha je pa bila prezvita, da bi tega ne opazila.

»Torej te niso izpustili kot ozdravljeno?« je trdo zavrnila.

»Pa vendar moj otrok... Delica...«

»Tem bolj bi morala biti previdna,« je neusmiljeno poudarjala mačeha. »Hočeš okužiti otroka? Nas vse? In končno — kaj pravzaprav hočeš tukaj?«

»Tako si še brez čuta odgovornosti... kakor pač vedno.« Kot udarci so padale besede. »Ti ni dovolj, da je otrok preskrbljen. Ne razumem, da ti kot mati spravljaš otroka v nevarnost, mu naravnost želiš škoditi...«

Te krute besede so Adrani pojasnile položaj. Razumela je, zakaj je ni več oče prišel obiskat, čemu ji ni niti pisal. Tukaj računajo, da se ona sploh ne more več vrniti v življenje. Pregnana, pregnantna za vedno!

Kot pregnantna zver se je obrnila in tekla po isti poti nazaj. Ze po nekaj minutah se je brez sape zgrudila na posekano deblo. Srce ji je burno utripalo. Vedno bolj ji je prihajalo do zavesti, da je mačeha govorila resnico. Da, kaj pravzaprav hoče ona, neozdravljivo bolna, tukaj? Delica bi pri njej trpela lakoto, ko pač ne more zanjo skrbeti. Tudi če jo pošljejo iz zdravilišča, česa naj se zopet loti. Naj prosi zopet očeta pomoči? Ne, ne! Mačeha je tudi njegovo srce strla, odtujila ga je lastni hčeri.

(Dalje)

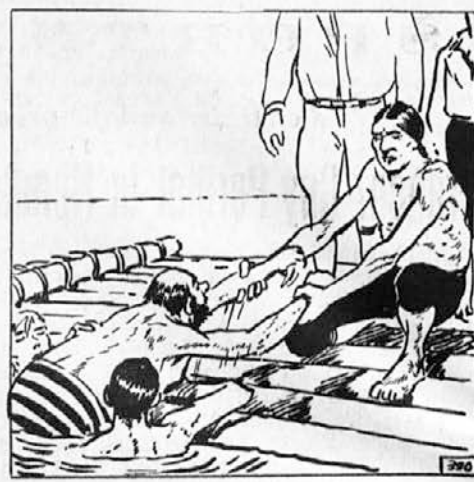
45

Za
našen
a
i
m
l
a
i
z
eP
o
t
vn
e
z
n
a
n
oSamuel
ScowillMiki
Muster

388 V popoldanskem potapljanju se je sreča spet nasmehnila stricu Tomu. Bogatemu jezeru je otel prečudovit zaklad, pa ga je moral drago plačati. Ko se je začel potapljati, se mu je približala velika, zelenkastorumenega jegulja, dolga gotovo poldrugi meter in debela kot nadlaket. Splaval je mimo nje na dno in v blatu otipal precej velik predmet.

389. Zadovoljno se je odrinil proti površini, ni se pa mogel ogniti srečanju z jeguljo. Njeno mrzlo telo se je pritisnilo k njegovemu in tedaj je začutil silen udarec, ki ga je čisto omamil. Nezavedno si je pomagal kvišku, kakor je vedel in znal, v roki pa je še vedno trdno stiskal neznan predmet, ki ga je bil našel na jezerskem dnu.

390. Peter in Jim sta preplašeno kriknila, ko se je na gladini prikazal na smrt blede obraz starega lovca. Stric Tom ni imel moči, da bi plaval. Mlada tabornika sta skočila v vodo in šinila k stricu Tomu, kar so jima dale moči. Spravila sta ga na splav. Vsi so se zaskrbljeno sklonili nadenj. Vendar si je lovec opomogel brez njihove pomoči.

391. Lovec je opisal svojim prijateljem dogodke pod vodo. Profesor Grey je tlesknil z rokami. »Torej je tudi v starem izročilu, ki pravi, da božanstvo jezera bdi nad svojimi zakladi in kaznuje tatove, vendarle košček resnice!« Stric Tom ga je debelo pogledal. Ni verjel, da slavní učenjak veruje v duhove. »Kakšno božanstvo, jegulja je bila!« je dejal.

392. »Seveda, jegulja,« je prikimal profesor, »električna jegulja. Inkovski svečeniki so jo bili morali preseliti iz voda v nižinah v to jezero, kjer so se gotovo razmnožile. Razširili so pravljico o duhovih — v obrambo pred tatovi. Čudno, da že včeraj nismo našli na jegulje. Nihče naj se ne potopi več, dokler jih ne preženemo!« je zaukazal.

393. Tedaj je stric Tom planil kvišku in si dal duška s krepko lovsko kletvico. Mrzlično je iskal okrog sebe za predmetom, ki ga je bil res šele na splavu izpustil iz rok. »Pa mi vendar šment ni ukradel zaklada?« je zamrmral, dokler se mu obraz ne razjasni. Našel je svoj »zaklad« in ga ponosno pokazal profesorju. Vsi so zadržali dih.

394. Kip, ki ga je bil dvignil stric Tom, je bil najlepša najdba, s katero se ni moglo primerjati nič, kar so našli dotlej. To je bil zlat kip vrani podobne ptice, visok kakih trideset centimetrov. Imel je razprostrte peruti, posejane z velikimi smaragdi. »Za takole reč bi se dal tudi dvakrat breniti električnemu vragu!« je dejal lovec.

395. Profesor Grey je potem, ko si je dodobra ogledal čudoviti kipec, začel iskati po svoji torbi. »Že od nekdaj verjamem resnici, ohranjeni v starih bajkah,« je razlagal prijateljem. Ze od vsega začetka sem nosil s seboj tempirano bombo, ker sem slutil, da nas bodo čakala taka ali podobna presenečenja. Močna je in vse jegulje naokrog bo pobila,«

396. Eksplozija bombe je močno razburkala gladino jezera, raziskovalci pa so bili na svojem splavu varni. Kmalu so priplavale na površje omamljene ribe in med njimi nekaj velikih električnih jegulj. Hen jih je polovil in razsekal, potem pa je naložil še nekaj drugih rib za večerjo. »Mogoče bomo našli dragulje v njih,« se je veselila Peggy.